

EVROPSKA CENTRALNA BANKA

BANČNI NADZOR

Tematski pregled EMN o MSRP 9

Ocena pripravljenosti institucij na
 uvedbo MSRP 9

BANKENTOEZICHT

November 2017

BANKTILLSYN BANKU UZRAUDŽĪBA

BANKŪ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHLED

БАНКОВ НАДЗОР

BANKTILLSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHL'AD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUF SICHT

Kazalo

Povzetek	2
1 Splošni rezultati tematskega pregleda o MSRP 9	5
1.1 Kvantitativni rezultati tematskega pregleda o MSRP 9	5
1.2 Kvalitativni rezultati tematskega pregleda MSRP 9	7
Kratice	13

Povzetek

Eden pomembnih naukov finančne krize je bil v, da so bile na podlagi modelov nastale izgube, ki se uporabljajo v bančnih računovodskih standardih, pogosto oblikovane rezervacije, za katere se je ocenjevalo, da so »premajhne in prepozne«. Zato so voditelji držav skupine G20 oblikovalcem računovodskih standardov priporočili, naj standarde o rezervacijah spremenijo tako, da se bodo pri ocenjevanju kreditnih izgub upoštevale tudi v prihodnost usmerjene informacije. V ta namen je bil sprejet novi računovodski standard za finančne instrumente (MSRP 9), ki omogoča bolj ustrezno in pravočasno pripoznavanje rezervacij. MSRP 9 uvaja tudi nove zahteve za razvrščanje in merjenje, po katerih se finančni instrumenti razvrščajo na podlagi poslovnega modela, v katerem se upravljajo, ter na podlagi značilnosti pogodbenih denarnih tokov.

Standard bo začel veljati 1. januarja 2018 in bo nadomestil sedanjí računovodski standard MRS 39. Zaradi kompleksnosti novega standarda ter zaradi težav, s katerimi se bodo pri njegovem uvajanju verjetno srečevale institucije, je bilo v okviru enotnega mehanizma nadzora (EMN) sklenjeno, da se tako za pomembne kot tudi za manj pomembne institucije izvede tematski pregled o uvajanju MSRP 9. Pregled je ena od prednostnih nalog EMN v letih 2016 in 2017. Za pomembne institucije pregled zajema vse pomembne institucije, ki poročajo po MSRP,¹ opravile pa so ga skupne nadzorniške skupine. Temelji na informacijah, ki so jih institucije predložile v prvem četrtletju 2017. Potekal je v obliki analize relevantnih dokumentov, razgovorov z vodstvi bank in nadzorniškega dialoga, v katerem so bili rezultati predstavljeni bankam in obravnavani z njimi. Ocena je večinoma temeljila na dejavnostih, ki na mednarodni ravni veljajo za dobre prakse in so izražene v napotkih, ki sta jih izdala Baselski odbor za bančni nadzor (BCBS) in Evropski bančni organ (EBA). Tematski pregled za manj pomembne institucije je bil opravljen na vzorcu institucij in je potekal v tesnem sodelovanju s pristojnimi nacionalnimi organi. Izveden je bil na podlagi samoocenjevalne ankete, ki je temeljila na predlogah EBA in je upoštevala načelo sorazmernosti ter posebnosti manj pomembnih institucij. Glavni cilj tematskega pregleda za pomembne in manj pomembne institucije je bil oceniti pripravljenost bank na uvedbo MSRP 9, ugotoviti, koliko bi novi standard lahko vplival na rezervacije, in prispevati k čim bolj enotni uvedbi standarda.

V tem poročilu so predstavljeni prvi kvantitativni in kvalitativni rezultati tematskega pregleda o MSRP 9 za pomembne in manj pomembne institucije.

Na podlagi informacij, ki so jih poročale pomembne institucije, ki so pri uvajanju standarda že dosegle precejšen napredek (in imajo zato najbolj zanesljive podatke), je ocenjeno, da povprečni negativni učinek na regulatorni količnik navadnega lastniškega temeljnega kapitala (CET1) brez prehodne ureditve znaša 40 bazičnih točk. Po podatkih, ki so jih poročale bolj pripravljene manj pomembne institucije, znaša povprečni negativni učinek na regulatorni količnik CET1 brez prehodne

¹ Z nekaterimi izjemami, ki so navedene spodaj; glej odstavek o obsegu pregleda.

ureditve 59 bazičnih točk. Ta rezultat kaže, da bo učinek MSRP 9 na kapitalski količnik verjetno večji v bankah, ki za kreditno tveganje uporabljajo standardizirani pristop, kot v bankah, ki uporabljajo pristop na podlagi notranjih bonitetnih ocen (IRB).²

Poleg kvantitativnih učinkov poročilo vsebuje tudi povzetek glavnih kvalitativnih izsledkov tematskega pregleda za obe skupini institucij. V tem okviru je obravnavanih več področij, ki so po ugotovitvah zelo relevantna za proces uvajanja MSRP 9. Skupni zaključek je, da bi nekatere institucije za kakovostno uvedbo novega standarda lahko storile še več. Na splošno nadzorniki opažajo, da so največje pomembne institucije v pripravah napredovale dlje kot manjše pomembne institucije. Za najzahtevnejše področje velja merjenje oslabitev, kjer morajo institucije precej spremeniti svoje interne procese in sisteme. Poleg tega so imele banke težave tudi pri razvrščanju in merjenju finančnih instrumentov. Tematski pregled pomembnih in manj pomembnih institucij je pokazal, da se velika večina institucij intenzivno pripravlja na uvedbo MSRP 9. Številne so že zaključile popis finančnih instrumentov za namene razvrščanja in merjenja ter uporabljajo svoje obstoječe notranje modele kot osnovo za izvajanje novega okvira oslabitev, temelječega na pričakovanih kreditnih izgubah. Kljub temu morajo mnoge med njimi še dodatno izboljšati upravljanje modelov pričakovanih kreditnih izgub ter posodobiti svoje računovodske politike, ki so pogosto preveč nejasne. Izboljšave so denimo potrebne na področju testa izključno odplačilo glavnice in obresti (SPPI) ter pri opredelitvi neplačila za računovodske namene. Podobno je nadaljnji razvoj potreben pri ocenjevanju znatnega povečanja kreditnega tveganja, vključevanju v prihodnost usmerjenih informacij v merjenje pričakovanih kreditnih izgub, validaciji in testiranju za nazaj. V mnogih primerih bi bilo računovodske opredelitve mogoče še natančneje uskladiti z regulativnimi. Poleg tega institucije v svoje politike in postopke še vedno niso v celoti vključile smernic EBA o pričakovanih kreditnih izgubah.

V tem nadzorniškem pregledu je zajetih 106³ pomembnih institucij, ki računovodske izkaze pripravljajo v skladu z MSRP na najvišji ravni konsolidacije in so pod neposrednim nadzorom ECB. Bančni nadzorniki v ECB in pristojni nacionalni organi so v podporo pregledu razvili napotke, ki vključujejo nadzorniška pričakovanja in merila za točkovanje, da bi bilo mogoče enotno oceniti pripravljenost bank na uvedbo MSRP 9 in jim pomagati v tem procesu. Zatem so bili za pristojne nacionalne organe pripravljene poenostavljeni metodološki napotki za pregled manj pomembnih

² Na podlagi kvantitativnih podatkov, ki so jih predložile institucije, se pričakuje, da bo povprečni učinek na CET1 višji za manj pomembne institucije. Ena možna razlaga je, da te institucije za bonitetne zahteve o kreditnem tveganju pretežno uporabljajo standardizirani pristop. Vzemimo zelo poenostavljen primer: če imata dve instituciji enako raven tveganja pri svojih izpostavljenostih, bi enako povečanje računovodskih rezervacij imelo večji učinek na CET1 za portfelje po standardiziranem pristopu kot za portfelje po pristopu IRB, in sicer zaradi bonitetne obravnave računovodskih rezervacij (ob predpostavki, da ima institucija, ki uporablja pristop IRB, primanjkljaj in kot taka že odšteva ta primanjkljaj od CET1). Primanjkljaj – razlika med računovodskimi rezervacijami po MRS 39 in bonitetnimi pričakovanimi izgubami za portfelje po pristopu IRB – bo ob prvi uporabi MSRP 9 (delno ali v celoti) absorbiral učinek povečanja računovodskih rezervacij na CET1 (kar se ne bi zgodilo za portfelje po standardiziranem pristopu).

³ Tematski pregled o MSRP 9 je opravljen na najvišji ravni konsolidacije. Nekatere pomembne institucije so bile izvzete iz pregleda iz naslednjih treh razlogov: (i) institucija namesto MSRP uporablja nacionalna splošno sprejeta računovodska načela (GAAP), (ii) institucija je podrejena družba ali podružnica pomembne institucije, (iii) posamezna izvetja zaradi idiosinkratičnih dejavnikov (npr. združitve).

institucij, v katerih so upoštevane posebnosti teh institucij. Tematski pregled za manj pomembne institucije je bil opravljen na vzorcu 77 institucij. V pregledu je bančni nadzor v ECB tesno sodeloval s pristojnimi nacionalnimi organi.

V prvo fazo pregleda pomembnih institucij so bile zajete tiste institucije, ki so bile v prvem četrtnetu 2017 pripravljene na pregled. Tiste institucije, ki niso bile v celoti pripravljene, so v prvem četrtnetu 2017 prejele opomin in jih bodo skupne nadzorniške skupine ocenile do 30. novembra 2017. Institucije bodo seznanjene z ugotovitvami in zahtevanimi popravnimi ukrepi, nato pa bodo skupne nadzorniške skupine tekom leta 2018 obravnavale odprta vprašanja. Vseeno je bil s tistimi institucijami, ki so bile (deloma ali v celoti) ocenjene v tematskem pregledu, opravljen nadzorniški dialog. Ta je večinoma potrdil ugotovitve pregleda. Obenem so nadzorniki ugotovili, da so pomembne institucije na vseh področjih, zajetih v tematski pregled, po razpravi o individualnih ugotovitvah še nekoliko napredovale v pripravi. Največje izboljšave so bile v omejenem številu institucij zabeležene na področju upravljanja, pa tudi v zvezi s poslovnimi modeli, testom SPPI in opredelitvijo neplačila. Več institucij je poročalo tudi o napredku pri metodologiji za znatno povečanje kreditnega tveganja (SICR) in merjenju pričakovanih kreditnih izgub. Kljub temu vrsta vprašanj v zvezi z uvedbo MSRP 9 ostaja še vedno odprta. Nadzorniki bodo skrbno spremljali napredek institucij pri uvajanju novega standarda.

1 Splošni rezultati tematskega pregleda o MSRP 9

Kot je bilo pričakovano, predstavlja uvajanje standarda velik izziv, in institucije si močno prizadevajo, da bi bile ob začetku njegovega izvajanja ustrezno pripravljene. Na podlagi prvih rezultatov tematskega pregleda je jasno, da so v nekaterih institucijah še možne izboljšave. To ne velja le za okvir oslabitev, za katerega so potrebne velike spremembe internih sistemov in procesov, temveč tudi za druge vidike, povezane z razvrščanjem in merjenjem finančnih instrumentov, kjer mnoge institucije še niso dosegle zahtevane minimalne ravni. Novi okvir pričakovanih kreditnih izgub na splošno velja za najzahtevnejši del standarda MSRP 9, saj je zanj treba močno povečati vlogo upravljanja s tveganji, razpoložljivost podatkov in strokovno presojo za računovodske namene, za kar mora institucija imeti dobro upravljanje in jasne interne procese.

Na splošno so nadzorniki ugotovili, da vse pregledane institucije niso enako dobro pripravljene na novi standard. Pomembnim institucijam, ki v pripravah zaostajajo, so nadzorniki v prvem četrletju 2017 zato poslali pismo z opisom elementov, ki so v njihovih pripravah najbolj zaskrbljujoči, in jim izdali zahtevo za pripravo akcijskega načrta. Na podlagi več razgovorov s predstavniki panoge je očitno, da sta ta pobuda kot tudi tematski pregled sam prispevala k temu, da se institucije zdaj intenzivneje zavedajo izzivov, ki jih predstavlja uvedba standarda. Številne so zato že sprejele korektivne ukrepe in projektu namenile več virov.

1.1 Kvantitativni rezultati tematskega pregleda o MSRP 9

Nadzorniki so zbrali tudi informacije o tem, kako visoko so institucije na podlagi podatkov, ki so bili na voljo v prvem četrletju 2017, ocenile kvantitativni učinek MSRP 9 in ustrezní učinek na regulatorni kapitalski količnik ob prvi uporabi standarda. Ocenjeni povprečni kvantitativni učinek za pomembne institucije pod nadzorom EMN, zajete v tematski pregled, je približno skladen z rezultati, pridobljenimi za vzorec institucij, ki jih je EBA zajela v svojo drugo oceno učinka MSRP 9,⁴ objavljeno 13. julija 2017. Upoštevajoč zgolj bolje pripravljene institucije iz vzorca pomembnih institucij znaša povprečni ocenjeni negativni učinek MSRP 9 na količnik CET1 brez prehodne ureditve 40 bazičnih točk.⁵ Ta učinek je manjši od povprečnega učinka za celoten vzorec pomembnih institucij, zajetih v tematskem pregledu.

⁴ Glej [EBA report on results from the second EBA impact assessment of IFRS 9](#)

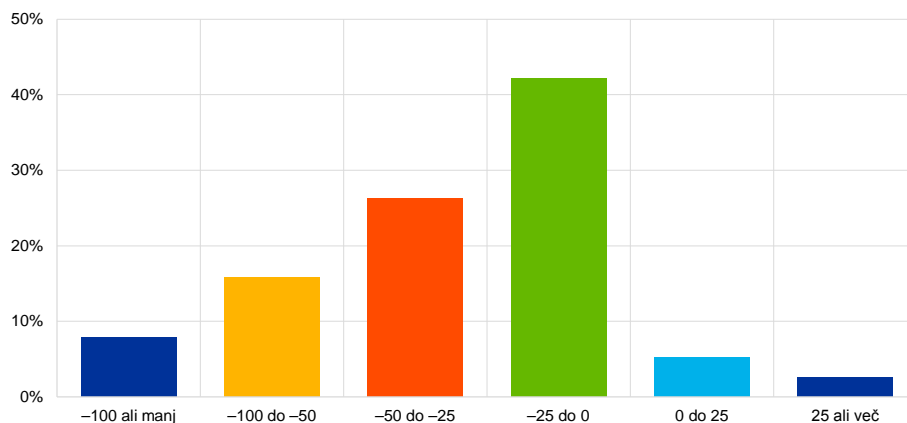
⁵ Povprečje vključuje samo institucije z negativnim učinkom.

Graf 1

Kvantitativna ocena MSRP 9: učinek na količnik CET1 za pomembne institucije⁶

Učinek v razponih za bolj pripravljene institucije

(Enota: bazične točke. Navpična os: odstotek institucij. Vodoravna os: učinek na količnik CET1.)

Vir: Podatki so izpeljani iz kvantitativnih predlog, ki so jih predložile institucije.

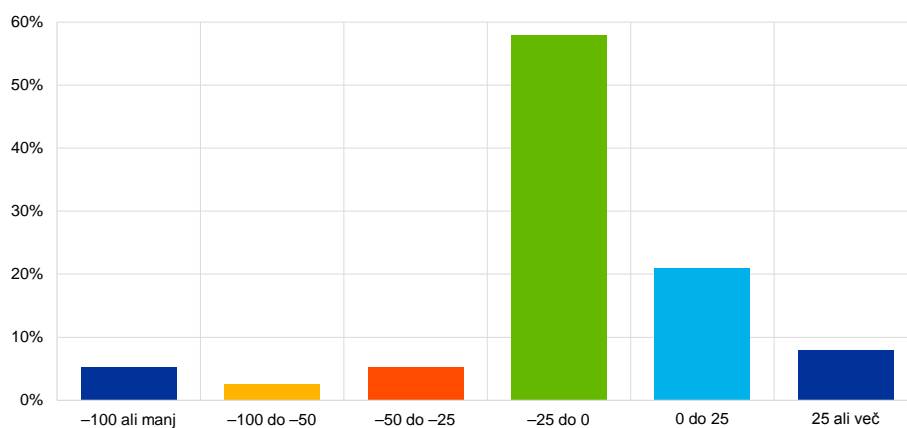
V luči prihodnjega nadzorniškega stresnega testa, ki je načrtovan za leto 2018 in bo prvič upošteval MSRP 9, bančni nadzor v ECB institucijam priporoča, da za test namenijo dovolj virov, med drugim tudi zato, da bodo zahteve za podatke lahko obdelale učinkovito in natančno ter v skladu z relevantno metodologijo za stresne teste.

Graf 2

Kvantitativna ocena MSRP 9: učinek na količnik CET1 za manj pomembne institucije

Učinek v razponih za bolj pripravljene manj pomembne institucije

(Enota: bazične točke. Navpična os: odstotek institucij. Vodoravna os: učinek na količnik CET1.)

Vir: Podatki so izpeljani iz kvantitativnih predlog, s katerimi so poročale manj pomembne institucije.

⁶ Predstavljeni razponi se nanašajo na celotni učinek uporabe MSRP 9, kar vključuje učinek, ki nastane zaradi razvrščanja in merjenja, ter učinek, ki nastane zaradi priznavanja pričakovanih kreditnih izgub. Pozitivni učinek, ki je predstavljen v grafu, vsebuje predvsem učinek, ki nastane zaradi razvrščanja in merjenja finančnih instrumentov v skladu z novimi računovodskimi pravili, ki jih uvaja MSRP 9.

Pri manj pomembnih institucijah in upoštevajoč le tiste v vzorcu, ki so bolj pripravljene, znaša celotni povprečni negativni učinek MSRP 9 na CET1 59 bazičnih točk.⁷ Podobno kot pri pomembnih institucijah je učinek za bolj pripravljene institucije manjši od povprečnega učinka za celoten vzorec, največji učinek pa izhaja iz novih pravil glede oslabitev.

1.2 Kvalitativni rezultati tematskega pregleda MSRP 9

Tematski pregled za pomembne institucije se je osredotočil na devet področij, ki so jih nadzorniki določili kot zelo relevantna za ustrezno uvedbo MSRP 9. To poročilo vsebuje splošen pregled ugotovitev in zajema vsa pregledana področja ter izpostavlja nekatere dobre prakse. Za pomembne institucije rezultati temeljijo na oceni, ki je bila izvedena v prvem četrtletju 2017, vključujejo pa tudi izid nadzorniškega dialoga, ki je z vsako institucijo potekal do sredine julija 2017. Za manj pomembne institucije rezultati temeljijo na oceni, ki je bila izvedena za 77 institucij.

Torej je pomembno poudariti, da so se vsi vidiki, navedeni v poročilu, v vmesnem času morda izboljšali. Nadzorniki ves čas spremljajo dejavnosti v zvezi z uvedbo, ki jih izvajajo institucije, zlasti dejavnosti, ki so povezane s priporočili glede specifičnih pomanjkljivosti, ugotovljenih med oceno.

Večina ugotovitev velja tako za pomembne kot tudi za manj pomembne institucije. V primerih, v katerih med ugotovitvami za pomembne in manj pomembne institucije obstajajo pomembne razlike, je v poročilu to izrecno navedeno.

1.2.1 Upravljanje, procesi, sistemi in razkritja

Na splošno institucije svoje procese intenzivno prilagajajo MSRP 9 in veliko vlagajo v razvoj IT-sistemov. Ugotovljeno je bilo, da je večina projektnih načrtov v glavnem ustrezna, saj zajemajo vse ravni upravljanja in vse relevantne organizacijske enote (zlasti oddelke za upravljanje tveganj, finance, poslovne dejavnosti, IT in revizijo). Če rezultat ocene ni bil zadovoljiv, so nadzorniki pozvali institucije, da naj projekt uvajanja MSRP 9 bolje upravljajo, in pri tem poudarili, da sta ključna udeležnost in odgovornost upravljalnega organa. Prav tako je treba izboljšati razpoložljivost in kakovost interne dokumentacije glede metodologije za pričakovane kreditne izgube in glede politik v zvezi z razkritji. V zvezi s slednjimi je bilo v nekaterih institucijah po nadzorniškem dialogu opaziti izboljšave.

Poleg tega se pričakuje, da je zagotovljeno natančno upravljanje in so vzpostavljeni procesi notranjih kontrol za ocenjevanje zunanjih ponudnikov. To je še relevantnejše za manjše institucije, saj vse več uporabljajo produkte tretjih oseb, kot so modeli, podatki in scenariji. Produkti, ki jih zagotavljajo zunanji ponudniki, morajo biti

⁷ Povprečje vključuje samo institucije z negativnim učinkom.

prilagojeni tako, da odražajo profil tveganosti institucije, institucija pa jih mora dobro razumeti.

1.2.2 Ocena poslovnih modelov za razvrstitev finančnih instrumentov

Velika večina pomembnih institucij je oblikovala osnutek politik in vzpostavila ustrezne postopke za oceno poslovnih modelov, da bi finančne instrumente lahko razvrstila v skladu z novimi kriteriji. Obenem je večina institucij že izvedla začetno dodelitev obstoječih finančnih instrumentov/portfeljev v ugotovljene poslovne modele.

Vendar se osnutek politik, ki določajo pravila za razvrstitev finančnih instrumentov v poslovne modele, v nekaterih primerih zdi precej nejasen, kar dopušča preveč različnih interpretacij. Čeprav so v vmesnem času nekatere institucije te pomanjkljivosti že odpravile, pa mora večina institucij v zvezi s tem delo še opraviti. Predvsem je bilo ugotovljeno, da v več primerih politike za oceno poslovnih modelov niso jasno povezane z upravljanjem institucije, ureditvijo glede prejemkov ter upravljanjem tveganj. Računovodske usmeritve morajo biti natančnejše tudi glede ponovne razvrstitve finančnih instrumentov zaradi sprememb poslovnih modelov.

Poleg tega je še vedno treba jasnejše opredeliti, kdaj se šteje, da prodaja finančnih instrumentov ni pogosta in pomembna.

1.2.3 Razvrstitev in merjenje: test izključno odplačilo glavnice in obresti (SPPI)

V večini pomembnih institucij so vzpostavljeni standardizirani procesi za testiranje tega, ali pogodbeni denarni tokovi iz finančnega instrumenta predstavljajo izključno odplačilo glavnice in obresti. Institucije morajo test SPPI uspešno opraviti zaradi razvrstitve finančnih instrumentov po odplačni vrednosti ali po pošteni vrednosti prek drugega vseobsegajočega donosa. Ti standardizirani procesi pogosto obsegajo podrobne kontrolne sezname in odločitvena drevesa, ki so jih razvili zaposleni ali zunanji svetovalci.

Nekatere pomembne in manj pomembne institucije še niso jasno opredelile referenčnega testa, ki je potreben za ocenjevanje tega, ali finančni instrumenti s spremenjeno časovno vrednostjo denarja izpolnjujejo kriterij SPPI. Nadzorniki pozorno spremljajo napredek na tem področju. Na splošno se pričakuje, da je institucija vzpostavila standardiziran proces za ocenjevanje in ugotavljanje, kateri finančni instrumenti v njenih sistemih imajo ključne značilnosti SPPI.

1.2.4 Oslabitev: opredelitev neplačila za namene MSRP 9

Na splošno pomembne institucije uporabljajo enotno opredelitev neplačila tako za namene notranjega upravljanja kreditnega tveganja kot tudi za MSRP 9. Poleg tega

institucije usklajujejo računovodsko in regulativno opredelitev neplačila, čeprav morajo nekatere na tem področju še napredovati. V tem smislu nadzorniki priporočajo uporabo opredelitve nedonosne izpostavljenosti s strani EBA za namene notranjega upravljanja tveganj in javnega finančnega poročanja.⁸ Eno od področij, ki jih institucije lahko izboljšajo, je določitev enotnih pragov pomembnosti za ugotavljanje neplačila, čeprav na splošno obstaja zaveza za uskladitev teh pragov s pragovi, ki bodo veljali za regulativne namene.⁹ Podobno morajo institucije natančneje opredeliti pogoje za prenos izpostavljenosti z razvrstitve na 3. stopnji (tj. izpostavljenosti s poslabšano kreditno kakovostjo), vključno z morebitno opredelitvijo obdobja okrevanja v skladu z relevantnimi bonitetnimi predpisi EU.¹⁰

1.2.5 Oslabitev: ocena znatnega povečanja kreditnega tveganja (SICR)

Institucije morajo na vsak datum poročanja oceniti, ali je od začetnega pripoznanja finančnega instrumenta prišlo do znatnega povečanja kreditnega tveganja. To morajo narediti, da bi ugotovile, ali so pričakovane kreditne izgube merjene kot pričakovane kreditne izgube v celotnem obdobju trajanja, se pravi ali je te izpostavljenosti treba prenesti s 1. stopnje na 2. stopnjo poslabšane kreditne kakovosti. Ocena znatnega povečanja kreditnega tveganja mora temeljiti tako na kvantitativnih kot tudi na kvalitativnih kazalnikih.

Večina pomembnih in manj pomembnih institucij se pri oceni osredotoča na kvantitativne kazalnike. Relativna sprememba verjetnosti neplačila (skupaj z absolutno spremembo verjetnosti neplačila) glavni identifikator tega, ali je prišlo do znatnega povečanja kreditnega tveganja. Nadzorniki pričakujejo, da bodo institucije kot sprožilec uporabljale prisotnost izpostavljenosti na opazovalnem seznamu, uporabo ukrepov restrukturiranja ali dosežen prag zaostanka s plačili 30 dni. Rezultati tematskega pregleda pomembnih in manj pomembnih institucij potrjujejo, da nekatere institucije to pričakovanje izpolnjujejo. Obenem pa morajo institucije več pozornosti nameniti opredelitvi jasnih pravil in morebitnih obdobji okrevanja za prenos izpostavljenosti, razvrščenih na 2. stopnjo, nazaj na 1. stopnjo.

Nekatere pomembne in manj pomembne institucije poleg tega nameravajo uporabiti izvzetje zaradi »nizkega kreditnega tveganja«. To instituciji dopušča, da predpostavi, da se kreditno tveganje finančnega instrumenta od začetnega pripoznanja ni znatno povečalo, če se za finančni instrument ugotovi, da ima na datum poročanja »nizko kreditno tveganje«. Vendar se priporoča, da so ta izvzetja dobro dokumentirana, utemeljena in – v primeru izpostavljenosti iz naslova posojil – omejena.

⁸ Glej [Napotke bankam v zvezi s slabimi posojili](#).

⁹ Osnutek regulativnih tehničnih standardov EBA 2016/06 v zvezi s pragovi pomembnosti za kreditne obveznosti v zamudi iz člena 178 Uredbe (EU) št. 575/2013.

¹⁰ Izvedbena uredba Komisije (EU) 2015/227 z dne 9. januarja 2015 o spremembi Izvedbene uredbe (EU) št. 680/2014 o določitvi izvedbenih tehničnih standardov v zvezi z nadzorniškimi poročanjem institucij v skladu z Uredbo (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta.

1.2.6 Oslabitev: vključevanje v prihodnost usmerjenih informacij v model oslabitev za pričakovane kreditne izgube

Večina institucij bo v prihodnost usmerjene informacije v model oslabitev za pričakovane kreditne izgube vključevala po več scenarijih. Velik del institucij bo za v prihodnost usmerjene informacije uporabil triletno obdobje, medtem ko bodo številne druge institucije uporabile obdobje od treh do petih let. Za čim večjo zanesljivost napovedi je pomembno, da so v prihodnost usmerjene informacije omejene na razumno obdobje. Kar se tiče morebitne potrebe po izboljšavah na tem področju, je vidik upravljanja izjemno pomemben za v prihodnost usmerjene informacije, saj ima precejšnje število institucij nezadostno interno dokumentacijo o vključevanju v prihodnost usmerjenih informacij. Obenem številne institucije nameravajo uporabiti le nekaj makroekonomskih spremenljivk, denimo bruto domači proizvod (BDP), niso pa prepoznale drugih v prihodnost usmerjenih informacij, ki se lahko štejejo za relevantne pri podrobnejšem določanju pričakovanih kreditnih izgub.

Določanje tega, kako se bo vrednotilo zavarovanje s premoženjem, ima pomembno vlogo pri izračunavanju rezervacij za izgube zaradi oslabitev v skladu z modelom pričakovanih kreditnih izgub, zlasti če se pričakuje, da bo zavarovanje s premoženjem v prihodnosti unovčeno. Zato morajo institucije delovati z zadostno previdnostjo, ki odraža negotovost v zvezi s tem. Ker je na primer unovčenje zavarovanja povezano z izvedbenim tveganjem, morajo institucije zelo natančno proučiti primere, pri katerih se zavarovani element sčasoma povečuje. Takšni primeri morajo temeljiti na trdnih dokazih, da so povečane vrednosti vzdržne, kot je v napotkih institucijam v zvezi s slabimi posojili¹¹ določeno tudi za nepremičnine.

Za manj pomembne institucije, ki pogosto uporabljajo v prihodnost usmerjene informacije in makroekonomske scenarije, ki so jih razvili zunanji ponudniki, je predvsem pomembno poudariti, da morajo institucije zagotoviti, da so scenariji prilagojeni njihovem poslovanju in profilom izpostavljenosti kreditnemu tveganju. Za razvoj scenarijev trenutno samo nekaj manj pomembnih institucij uporablja notranjo makroekonomsko analizo. Če se poleg tega uporablja strokovna presoja, jo je treba pojasniti in dobro dokumentirati. Pomembno je tudi to, da so vsa odstopanja, ki izhajajo iz upoštevanja strokovne presoje pomembnih in manj pomembnih institucij, glede usmeritve skladna s kvantitativnimi napovedmi.

1.2.7 Oslabitev: validacija in testiranje za nazaj

V skoraj vseh institucijah so še možne izboljšave pri razvoju ustreznega in zanesljivega procesa validacije in testiranja za nazaj za namene modeliranja pričakovanih kreditnih izgub v skladu z MSRP 9. V funkciji validacije so bile ugotovljene nekatere pomanjkljivosti, na primer premajhna neodvisnost od funkcije razvijanja modelov, nejasna opredelitev vlog in pristojnosti ter pomanjkanje virov in strokovnega znanja. Poleg tega so bile pomanjkljivosti ugotovljene tudi v

¹¹ Napotki bančnega nadzora v ECB bankam v zvezi s slabimi posojili, marec 2017.

validacijskem okviru, saj na primer ne obstaja jasna razmejitev med komponentami modela (zasnova/vhodni podatki/izhodni podatki). Vendar so bile po nadzorniškem dialogu v pomembnih institucijah zabeležene nekatere izboljšave procesa in dokumentacije o njem.

Anketa med manj pomembnimi institucijami je pokazala, da v njih razvoj okvira validacije in testiranja za nazaj še poteka. Manj pomembne institucije nameravajo modele validirati in testirati za nazaj enkrat letno.

Vsem institucijam, v katerih so bile na področju validacije in testiranja za nazaj ugotovljene pomanjkljivosti, močno priporočamo, da za to področje zadolžijo dovolj usposobljeno osebje, saj morajo biti procesi validacije in testiranja za nazaj vzpostavljeni pred letom 2018. Poleg tega morajo imeti institucije tudi izčrpno dokumentacijo o okviru in procesu validacije modelov. Z rednimi pregledi je treba zagotoviti, da so predpostavke v modelih še vedno veljavne in da se upoštevajo na novo razpoložljive informacije.

1.2.8 Oslabitev: izračun pričakovanih kreditnih izgub v celotnem obdobju trajanja

Od vseh institucij se pričakuje, da bodo spoštovale smernice EBA o pričakovanih kreditnih izgubah,¹² čeprav jih večina doslej še ni prenesla v priročnik o notranjih politikah.

Vse institucije, ki za regulativne namene uporabljajo modele IRB, razvijajo modele MSRP 9 na podlagi parametrov verjetnosti neplačila, izgube ob neplačilu in izpostavljenosti ob neplačilu ter pri tem uporabljajo zlasti obstoječe bonitetne modele. Vendar morajo institucije zagotoviti, da s pomočjo potrebnih prilagoditev ustrezno upoštevajo razlike med zahtevami iz modelov IRB in zahtevami iz modela MSRP 9. Številne institucije bodo verjetnost neplačila v celotnem obdobju trajanja izpeljale iz enoletne verjetnosti neplačila z uporabo splošno sprejetih pristopov (npr. prehodnih matrik). Kar se tiče izgube ob neplačilu in izpostavljenosti ob neplačilu, institucije svojih modelov še niso razvile v tolikšnem obsegu, predvsem ne v zvezi z vključevanjem v prihodnost usmerjenih informacij. Pomembno je poudariti, da morajo biti pričakovane kreditne izgube le redko enake nič, tudi za izpostavljenosti z nizkim kreditnim tveganjem.

1.2.9 Oslabitev: dodatni vidiki o portfeljih, za katere velja standardizirani pristop

Po pričakovanjih imajo institucije z modeli IRB, ki so jih odobrili nadzorniki, na splošno dovolj strokovnega znanja in veščin modeliranja, in sicer tudi za portfelje, za katere trenutno velja standardizirani pristop. Po drugi strani pa institucijam, ki

¹² Smernice EBA 2017/06 za upravljanje kreditnega tveganja in obračunavanje pričakovanih kreditnih izgub v kreditnih institucijah.

uporabljajo samo standardizirani pristop, pri uvedbi MSRP 9 glavni izziv predstavlja razvoj okvira pričakovanih kreditnih izgub. Slednje velja predvsem za manj pomembne institucije, ki standardizirani pristop običajno uporabljajo za kreditno tveganje. Institucije so kot ključne izzive pri razvoju okvira pričakovanih kreditnih izgub navedle pomanjkanje (preteklih) podatkov, virov in strokovnega znanja o modeliranju. Obenem pa se v nekaj primerih s strokovno presojo validirajo ali razveljavijo vhodni podatki, ki se uporabljajo za ocenjevanje pričakovanih kreditnih izgub. Poleg tega je zaskrbljujoča tudi vloga strokovne presoje pri obravnavi portfeljev z majhnim številom neplačnikov.

Kratice

BCBS	Baselski odbor za bančni nadzor	IRB	na podlagi notranjih bonitetnih ocen
BDP	bruto domači proizvod	MRS	Mednarodni računovodski standardi
CET1	navadni lastniški temeljni kapital	MSRP	Mednarodni standardi računovodskega poročanja
EBA	Evropski bančni organ	SICR	znatno povečanje kreditnega tveganja
ECB	Evropska centralna banka	SPPI	izključno odplačilo glavnice in obresti
EMN	enotni mehanizem nadzora		

© Evropska centralna banka, 2017

Poštni naslov 60640 Frankfurt na Majni, Nemčija
Telefon +49 69 1344 0
Spletno mesto www.bankingsupervision.europa.eu

Vse pravice so pridržane. Razmnoževanje v izobraževalne in nekomercialne namene je dovoljeno pod pogojem, da je naveden vir.

Presečni datum za podatke v tem poročilu je 15. julij 2017.

ISBN 978-92-899-3087-1 (pdf)
DOI 10.2866/762759 (pdf)
Kataloška št. EU QB-05-17-040-SL-N (pdf)